

ŽELDYNŲ IR ŽELDINIŲ BŪKLĖS STEBĖSENOS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO SUTARTIS

Nr. _____,

2022 m. gegužės mėn. d.

Radviliškis

Radviliškio rajono savivaldybės administracija (toliau – **Užsakovas**) juridinio asmens kodas 188726247, kurios registruota buveinė yra Radviliškyje, Aušros a. 10, LT-82196, atstovaujama Administracijos direktorės Jolantos Margaitienės, veikiančios pagal nuostatus, ir UAB „Želdynų vizija“ (toliau – **Teikėjas**), juridinio asmens kodas 302657040, kurios registruota buveinė yra Kaštonų g. 7, Lekėčiai, Šakių r. LT-71228, atstovaujama direktoriaus Juliaus Bačkaičio, veikiančio pagal įmonės įstatus, toliau Užsakovas ir Teikėjas kiekvienas atskirai gali būti vadinami „Šalimi“, o abu kartu – „Šalimis“, sudarė šią sutartį (toliau – **Sutartis**).

1. Sutarties dalykas

1.1 Vadovaujantis Radviliškio rajono savivaldybės tarybos 2022-01-21 d. sprendimu Nr. T-643 patvirtinta „*Radviliškio rajono savivaldybės želdynų ir želdinių būklės stebėsenos programa*“ ir Želdynų ir želdinių būklės stebėsenos programos įgyvendinimo priemonių ir želdinių būklės stebėsenos 2022–2026 m. planas (pridedama atskiru failu), atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008-01-14 įsakymu Nr. D1-31 patvirtintą Želdynų ir želdinių būklės stebėsenos programą, *2022–2026 metais vykdyti Radviliškio rajono savivaldybės želdynų ir želdinių būklės stebėseną, pateikti ataskaitas, pildyti stebėsenos duomenis* (toliau – **Paslaugos**).

1.2 Paslaugos privalo būti suteiktos laiku ir kokybiškai.

1.3. Užsakovas įsipareigoja priimti užsakytas paslaugas ir už jas sumokėti pagal Sutartyje nurodytą kainą Sutartyje numatytomis sąlygomis ir tvarka.

2. Sutarties galiojimas ir nutraukimas

2.1. Sutartis įsigalioja, kai Sutartį pasirašo abi Sutarties šalys ir galioja iki visiško Šalių įsipareigojimų įvykdymo.

2.2. Paslaugos turi būti teikiamos 56 mėnesius nuo sutarties pasirašymo dienos. Bendra sutarties trukmė 57 mėn.

2.3. Jei bet kuri Sutarties nuostata tampa ar pripažįstama visiškai ar iš dalies negaliojančia, tai neturi įtakos kitų Sutarties nuostatų galiojimui.

2.4. Sutartį galima nutraukti šiais atvejais:

2.4.1. vienos Šalies sprendimu prieš 10 kalendorinių dienų raštu įspėjus kitą Šalį, jeigu ji nevykdo ar netinkamai vykdo savo įsipareigojimus ir tai yra esminis sutarties pažeidimas. Nustatydamos esminį sutarties pažeidimą Šalys privalo vadovautis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.217 str. nuostatomis.

2.4.2. Užsakovo sprendimu prieš 10 kalendorinių dienų raštu įspėjus Teikėją Viešųjų pirkimų įstatymo 90 straipsnio 1 dalyje nurodytais atvejais.

2.4.3. abiejų Šalių rašytiniu susitarimu.

2.5. Nutraukus Sutartį ar jai pasibaigus, lieka galioti Sutarties nuostatos, susijusios su atsakomybe bei atsiskaitymais tarp Šalių pagal Sutartį, taip pat visos kitos Sutarties nuostatos, kurios, kaip aiškiai nurodyta, išlieka galioti po Sutarties nutraukimo arba turi išlikti galioti, kad būtų visiškai įvykdyta Sutartis.

3. Sutarties kaina (kainodaros taisyklės) ir mokėjimo sąlygos

3.1. Sutarties kaina yra 16 500,00 Eur be PVM, PVM (21 %) – 3 465,00 Eur, bendra kaina su PVM – 19 965,00 Eur (devyniolika tūkstančių devyni šimtai šešiasdešimt penki Eur), iš jų: 2022 m. – 4 235,00 Eur su PVM; 2023 m. – 4 235,00 Eur su PVM; 2024 m. – 3 630,00 Eur su PVM; 2025 m. – 4 235,00 Eur su PVM; 2026 m. – 3 630,00 Eur su PVM.

3.2. Sutarčiai taikoma fiksuotos kainos su peržiūra kainodara.

3.3. Į Sutarties paslaugų kainą įtrauktos visos išlaidos, susijusios su paslaugų atlikimu ir visi galiojantys mokesčiai.

3.4. Mokėjimai atliekami euraiis tokia tvarka:

3.4.1. Užsakovas įsipareigoja apmokėti Teikėjui už faktiškai suteiktas Paslaugas pagal paslaugų perdavimo – priėmimo aktus, PVM sąskaitas faktūras per 30 (trisdešimt) dienų.

3.4.2. Užsakovas už atliktas paslaugas Teikėjui atsiskaito mokėjimo pavedimu į Teikėjo banko sąskaitą.

Apmokėjimas laikomas įvykdytu, kai pinigai patenka į Teikėjo šiame punkte nurodytą sąskaitą.

3.5. Teikėjas finansinius dokumentus (PVM sąskaitas faktūras, sąskaitas faktūras, kreditinius ir debetinius dokumentus bei avansines sąskaitas) teikia Užsakovui savo sąskaita, naudodamasis informacine sistema „E. sąskaita“ (informacinės sistemos „E. sąskaita“ svetainė pasiekiama adresu www.esaskaita.eu).

3.6. Užsakovas numato tiesioginio atsiskaitymo su subtiekejais galimybę, vadovaujantis šiame punkte nustatyta tvarka. Užsakovas ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo šios Sutarties 7.1 punkte nurodytos informacijos gavimo raštu informuoja subtiekėjus apie tiesioginio atsiskaitymo galimybę, o subtiekėjas, norėdamas pasinaudoti tokia galimybe, raštu pateikia prašymą užsakovui. Tais atvejais, kai subtiekėjas išreiškia norą pasinaudoti tiesioginio atsiskaitymo galimybe, turi būti sudaroma trišalė sutartis tarp Užsakovo, Teikėjo ir jo subtiekėjo, kurioje aprašoma tiesioginio atsiskaitymo su subtiekejais tvarka, kurioje numatoma teisė Paslaugų teikėjui prieštarauti nepagrįstiems mokėjimams subtiekejui.

3.7. Bet kuriuo Sutarties galiojimo laikotarpiu paslaugoms taikomas pridėtinės vertės mokestis (toliau – PVM) turi būti perskaičiuojamas, kai teisės aktais pakeičiamas paslaugoms taikomo PVM tarifo dydis.

3.8. Esant Sutarties 3.7 punkte nurodytai sąlygai, suinteresuota Šalis raštu kreipiasi į kitą Šalį dėl PVM perskaičiavimo. Susitarimas dėl taikomo PVM tarifo pasikeitimo įforminamas raštu, Šalių suderinamas ir laikomas sudėtine Sutarties dalimi. Perskaičiuotas PVM taikomas tik toms paslaugoms (likusiai jų daliai), kurios bus teikiamos po naujo PVM tarifo įsigaliojimo, išskyrus atvejus, kai Teikėjas vėluoja suteikti paslaugas pagal Sutartyje nurodytą terminą.

3.9. Paslaugų kaina (be PVM) Sutarties galiojimo laikotarpiu gali būti peržiūrima tokiomis sąlygomis:

3.9.1. paslaugų kaina be PVM (likusi jos dalis) gali būti perskaičiuojama po 12 mėn. bet kurią 12 (dvylikto) mėnesio dieną, jei per šį laikotarpį Lietuvos Respublikos statistikos departamento paskelbto vartotojų kainų indekso „Niekur kitur nepriskirtos paslaugos“ (toliau – VKI) pokytis yra didesnis kaip 5 procentai. Perskaičiuojama paslaugų kaina be PVM (likusi jos dalis) dauginama iš perskaičiavimo koeficiento, gauto paskutinį paskelbtą mėnesį VKI dalijant iš prieš 12 mėnesius nuo paskutinio paskelbto mėnesinio VKI buvusio mėnesio VKI.

3.9.2. Esamos ir bazinės kainos indeksų šaltinis – Statistikos departamento duomenų bazės. Šiuos indeksus galima rasti – https://osp.stat.gov.lt/Visi_rodikliai/Rodikliu_duomenu_baze/Pagal_tema/niekus_kitur_nepriskirtos_paslaugos/ (nurodomas laikotarpis).

3.9.3. perskaičiuota paslaugų kaina be PVM (likusi jos dalis) įforminama rašytiniu šalių susitarimu.

3.9.4. Atlikus perskaičiavimą, vadovaujantis Kainodaros taisyklių nustatymo metodikos, patvirtintos Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. 1S-95 „Dėl Kainodaros taisyklių nustatymo metodikos patvirtinimo“, 21 punkte nustatyta tvarka, atitinkamai patikslinama (didėja arba mažėja) pradinės Sutarties vertė.

4. Šalių atsakomybė

4.1. Užsakovas, uždelsęs sumokėti Sutarties 3.4.1 punkte numatyta tvarka, įsipareigoja Teikėjui pareikalavus mokėti Teikėjui 0,02 % nuo neapmokėtos sąskaitos dydžio delspinigius, už kiekvieną uždelstą dieną.

4.2. Teikėjas, uždelsęs suteikti paslaugas Sutartyje numatytais terminais, moka Užsakovui 0,02 % nuo nesuteiktų paslaugų vertės delspinigius, už kiekvieną uždelstą dieną.

4.3. Užsakovui nutraukus Sutartį dėl esminio Sutarties pažeidimo, Teikėjas įsipareigoja sumokėti Užsakovui 10 % dydžio netesybas (baudą) nuo bendros Sutarties kainos be PVM.

5. Užsakovo teisės ir pareigos

5.1. Užsakovas turi visas šioje Sutartyje bei Lietuvos Respublikoje galiojančiuose teisės aktuose numatytas teises.

5.2. Užsakovas įsipareigoja:

5.2.1. Suteikti Teikėjui visą turimą informaciją, kuri reikalinga Sutarčiai vykdyti.

5.2.2. Kontroluoti ir prižiūrėti atliekamų Paslaugų apimtį, laiką ir kokybę. Pastebėjus neatitikimus, nedelsiant pranešti Teikėjui.

5.2.3. Užsakovas įsipareigoja priimti iš Teikėjo kokybiškai atliktas paslaugas ir apmokėti Teikėjui už faktiškai suteiktas Paslaugas pagal paslaugų perdavimo – priėmimo aktus, PVM sąskaitas faktūras per 30 (trisdešimt) dienų.

6. Teikėjo teisės ir pareigos

6.1. Teikėjas turi visas šioje Sutartyje bei Lietuvos Respublikoje galiojančiuose teisės aktuose numatytas teises.

6.2. Teikėjas įsipareigoja:

6.2.1. Paslaugą atlikti vadovaujantis Lietuvos Respublikos želdynų įstatymu (16 straipsnis), Lietuvos Respublikos aplinkos monitoringo įstatymu (8 straipsnis); Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2021-02-26 įsakymu Nr. D1-117 „Dėl Bendrųjų savivaldybių aplinkos monitoringo nuostatų patvirtinimo“ patvirtintais nuostatais bei LR aplinkos ministro 2008-01-14 įsakymu Nr. D1-31 „Dėl želdynų ir želdinių būklės stebėsenos programos patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. D1-711 „Dėl leidimų atlikti aplinkos ir taršos šaltinių išmetamų į aplinką teršalų tyrimus išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, kitais galiojančiais LR teisės aktais;

- 6.2.2. Kokybiškai ir laiku atlikti Sutartyje numatytas paslaugas;
- 6.2.3. per 5 darbo dienas nuo Paslaugos atlikimo dienos pateikti Užsakovui atliktų Paslaugų priėmimo – perdavimo aktą ir PVM sąskaitą – faktūrą arba kitus atsiskaitymo dokumentus. PVM sąskaitoje – faktūroje arba kituose atsiskaitymo dokumentuose nurodyti Sutarties datą, numerį ir Sutarties pavadinimą;
- 6.2.4. nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 5 darbo dienas, informuoti Užsakovą apie pasikeitusias aplinkybes, susijusias su Sutarties vykdymu nuo aplinkybės pakeitimo dienos;
- 6.2.5. Užsakovo pageidavimu teikti informaciją apie paslaugų teikimo eigą;
- 6.3. Teikėjas per 2 darbo dienas raštu informuoja Užsakovą, jeigu:
- 6.3.1. pasikeičia teikėjo adresas, telefono ar fakso numeris ar šioje Sutartyje nurodyti banko rekvizitai (nuo pakeitimo dienos);
- 6.3.2. kompetentingas organas priima sprendimą reorganizuoti, likviduoti Teikėją arba pradėti bankroto procedūrą (nuo reorganizavimo, likvidavimo arba bankroto procedūros pradėjimo dienos);
- 6.3.3. Teikėjo atžvilgiu inicijuojama bankroto procedūra (nuo bankroto procedūros inicijavimo dienos).
- 6.4. Teikėjas visus dokumentus ir informaciją, gautą pagal Sutartį, laiko konfidencialia ir be išankstinio raštiško Užsakovo leidimo neskelbia ir neatskleidžia jokių Sutarties nuostatų, išskyrus atvejus, kai tai būtina vykdant Sutartį. Jei nesutariama, ar būtina skelbti ar atskleisti kokias nors Sutarties nuostatas, galutinį sprendimą priima Užsakovas.

7. Subtiekimas

- 7.1. Sudarius Sutartį, tačiau ne vėliau negu Sutartis pradedama vykdyti, Teikėjas įsipareigoja Užsakovui pranešti tuo metu žinomų subtiekiejų pavadinimus, kontaktinius duomenis ir jų atstovus. Užsakovas taip pat reikalauja, kad Teikėjas informuotų apie minėtos informacijos pasikeitimus visu Sutarties vykdymo metu, taip pat apie naujus subtiekiejus, kuriuos jis ketina pasitelkti vėliau.
- 7.2. Teikėjas gali keisti Sutarties priede nurodytus subtiekiejus tik prieš tai raštu pranešęs Užsakovui apie tokio keitimo būtinybę ir gavęs jo raštišką sutikimą.
- 7.3. Teikėjas Sutarties vykdymo metu gali inicijuoti subtiekiejo, numatyto Sutarties priede, pakeitimą, nurodydamas tokio keitimo motyvus.
- 7.4. Jei subtiekiejui Pirkimo dokumentuose buvo keliami kvalifikaciniai reikalavimai arba subtiekiąs buvo pasitelktas pagrindžiant tiekėjo pasiūlymo atitikimą Pirkimo dokumentuose nustatytiems kvalifikaciniais reikalavimams, keičiamas subtiekiąs turi atitikti atitinkamus Pirkimo dokumentuose nustatytus kvalifikacinius reikalavimus ir neturi būti Viešųjų pirkimų įstatyme numatytų pašalinimo pagrindų. Tokiu atveju, jeigu subtiekiejo padėtis atitinka bent vieną pagal Viešųjų pirkimų įstatymo 46 straipsnį nustatytą pašalinimo pagrindą, Užsakovas reikalauja, kad Teikėjas per Užsakovo nustatytą terminą pakeistų minėtą subtiekieją reikalavimus atitinkančiu subtiekieju.
- 7.5. Užsakovui sutikus su subtiekiejo pakeitimu, Užsakovas kartu su Teikėju raštu sudaro susitarimą dėl subtiekiejo pakeitimo, kurį pasirašo Šalys. Šis susitarimas yra neatskiriama Sutarties dalis.
- 7.6. Subtiekiejo keitimo tvarkos numatytos Sutarties 7.5 punkte pažeidimas laikomas esminiu Sutarties pažeidimu.

8. Susirašinėjimas

8.1. Sutarties Šalis susirašinėja lietuvių kalba. Visi pranešimai kuriuos Šalis gali pateikti pagal šią Sutartį, bus laikomi galiojančiais ir įteiktais tinkamai, jeigu yra asmeniškai pateikti kitai Šaliai ir gautas patvirtinimas apie gavimą, arba išsiųsti registruotu paštu ar elektroniniu paštu (patvirtinant gavimą) nurodytais adresais kuriuos nurodė viena Šalis pateikdama pranešimą:

	Užsakovas	Teikėjas
Vardas, pavardė		
Adresas		
Telefonas		
El. paštas		

8.2. Jei pasikeičia Šalies adresas ar kiti duomenys, tokia Šalis turi informuoti kitą Šalį pranešdama ne vėliau, kaip prieš 15 (penkiolika) dienų. Jei Šaliai nepavyksta laikytis šių reikalavimų, ji neturi teisės į pretenziją ar atsiliepimą, jei kitos Šalies veiksmai, atlikti remiantis paskutiniais žinomais jai duomenimis, prieštarauja Sutarties sąlygoms arba ji negavo jokio pranešimo, išsiųsto pagal tuos duomenis.

9. Nenugalimos jėgos (force majeure) aplinkybės

9.1. Šalis atleidžiama nuo atsakomybės už Paslaugų sutarties neįvykdymą, jeigu ji įrodo, kad Paslaugų sutartis neįvykdyta dėl aplinkybių, kurių ji negalėjo protingai kontroliuoti bei protingai numatyti Paslaugų sutarties sudarymo metu, ir kad negalėjo užkirsti kelio šių aplinkybių ar jų pasekmių atsiradimui (force majeure).

9.2. Šalis negalinti vykdyti pagal šią Paslaugų sutartį savo įsipareigojimų dėl nenugalimos jėgos aplinkybių veikimo privalo raštu apie tai pranešti kitai šaliai per dešimt dienų nuo tokių aplinkybių atsiradimo pradžios.

9.3. Nenugalimos jėgos aplinkybės nustatomos vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. liepos 15 d. nutarimu Nr. 840 patvirtintomis Atleidimo nuo atsakomybės esant nenugalimos jėgos (force majeure) aplinkybėms taisyklėmis.

9.4. Jeigu yra nenugalimos jėgos (force majeure) aplinkybės, dėl kurių reikia sustabdyti Paslaugų atlikimą, tai jų atlikimo laikas turi būti pratęstas, kol tų aplinkybių nebeliks, pridėdant pakankamą, bet ne didesnę kaip 35 dienų laikotarpį Paslaugoms atnaujinti.

9.5. Nenugalimos jėgos aplinkybėms pasibaigus, toliau vykdomi Paslaugų sutartyje numatyti Šalių įsipareigojimai.

9.6. Jei nenugalimos jėgos aplinkybės ir jų padariniai tęsiasi ilgiau negu tris mėnesius, kiekviena Šalis turi teisę atsisakyti vykdyti savo įsipareigojimus ir nutraukti Paslaugos sutartį. Šiuo atveju nei viena iš šalių negali reikalauti atlyginti jos turėtus turtinius nuostolius.

10. Ginčų sprendimo tvarka

10.1. Šalių tarpusavio prieštaravimai ir nesutarimai sprendžiami derybomis. Prieštaravimai ir nesutarimai, kurių nepavyksta išspręsti derybomis per 20 dienų terminą, sprendžiami Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka Lietuvos Respublikos teismuose.

11. Asmens duomenų apsauga

11.1. Kiekviena Šalis kitos Šalies pateiktus jos darbuotojų, įgaliotų asmenų, subrangovų darbuotojų ar kitų atstovų, taip pat kitų asmenų duomenis tvarkys šios Sutarties vykdymo, teisėto intereso siekiant pareikšti ar apsiginti nuo ieškinių ar kitų reikalavimų, o taip pat siekiant įvykdyti Šaliai taikomuose teisės aktuose numatytas pareigas, tikslais bei juos atitinkančiais teisiniais pagrindais.

11.2. Kiekviena Šalis kitos Šalies pateiktus 11.1 punkte nurodytus asmens duomenis saugos visą Sutarties galiojimo laikotarpį, o taip pat po jos pasibaigimo – tiek, kiek būtina pareikšti ar apsiginti nuo ieškinių ar kitų reikalavimų, įvykdyti Šaliai taikomuose teisės aktuose numatytas pareigas.

11.3. Kiekviena Šalis kitos Šalies pateiktus 11.1 punkte nurodytus asmens duomenis gali teikti šiems duomenų gavėjams: techninės ir programinės įrangos, naudojamos asmens duomenų tvarkymui, ir su tuo susijusių paslaugų teikėjams, Šalies naudojamų informacinių ir ryšių technologijų priežiūrą ir aptarnavimą vykdančioms paslaugų teikėjams, kitiems duomenų gavėjams, kuriems asmens duomenys turi būti teikiami vadovaujantis Šaliai taikomais teisės aktų reikalavimais. Paslaugų teikėjas šios Sutarties 11.1 punkte nurodytus Užsakovo pateiktus asmens duomenis gali teikti asmenims, kuriuos jis turi teisę pasitelkti šios Sutarties vykdymui.

11.4. Kiekviena Šalis įsipareigoja visus fizinius asmenis, kurių asmens duomenis perduoda kitai Šaliai, tinkamai informuoti apie jų asmens duomenų perdavimą. Pateikiama informacija turi apimti: kitos Šalies, kaip duomenų valdytojo, tapatybę ir kontaktinius duomenis, asmens duomenų tvarkymo tikslus, asmens duomenų kategorijas, tvarkymo teisinį pagrindą, saugojimo laikotarpį, duomenų gavėjus kaip nurodyta šios sutarties 11.1 – 11.3 punktuose, ir pagal Bendrąjį duomenų apsaugos reglamentą (ES) 2016/679 turimas teises.

12. Kitos nuostatos

12.1. Sutarties sąlygos gali būti keičiamos tik vadovaujantis Viešųjų pirkimų įstatymo 89 straipsnio nuostatomis.

12.2. Sutarties sąlygų keitimu nebus laikomas Sutarties sąlygų koregavimas joje numatytais aplinkybėmis, jeigu šios aplinkybės nustatytos aiškiai ir nedviprasmiškai bei buvo pateiktos pirkimo sąlygose.

12.3. Jeigu pirkimo vykdymo metu nebuvo tikrinama Teikėjo kvalifikacija dėl teisės verstis atitinkama veikla arba buvo tikrinama ne visa apimtimi, Teikėjas įsipareigoja Užsakovui, kad Sutartį vykdys tik tokią teisę turintys asmenys.

12.4. Vykdam Sutartį turi būti laikomasi aplinkos apsaugos, socialinės ir darbo teisės įpareigojimų, nustatytų Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktuose, kolektyvinėse sutartyse ir Viešųjų pirkimų įstatymo 5 priede nurodytose tarptautinėse konvencijose.

12.5. Pirkimo dokumentai yra neatskiriama sutarties dalis.

12.6. Ši Sutartis sudaryta lietuvių kalba, 2 (dviem) egzemplioriais, turinčiais vienodą teisinę galią – po vieną kiekvienai Šaliai.

12.7. Šiuo Šalys patvirtina, kad Sutartį perskaitė, suprato jos turinį ir pasekmes, priėmė ją kaip atitinkančią jų tikslus ir pasirašė aukščiau nurodyta data.

13. SUTARTIES PRIEDAS

13.1. Priedas Nr. 1 Techninė specifikacija;

13.2. Priedas Nr. 2 Paslaugos teikėjo pasiūlymas.

14. Šalių juridiniai adresai, rekvizitai ir parašai

UŽSAKOVAS

Radviliškio rajono savivaldybės administracija
Kodas 188726247
PVM mokėtojo kodas LT887262410
Aušros a. 10, LT-82196, Radviliškis
A. s. LT91 7300 0100 0257 0179
Bankas: "Swedbank", AB
Banko kodas 73000
Tel. +370 422 69004
Faksas +370 422 69000
El. paštas informacija@radviliskis.lt

Administracijos direktorė

Jolanta Margaitienė

Parašas.....

A. V.

TEIKĖJAS

UAB „Želdynų vizija“
Kodas 302657040
PVM mokėtojo kodas LT100007313517
Adresas Kaštonų g.7, Lekėčiai, LT-71228,
Šakių r.
A. s. LT12 7044 0600 0772 1664
Bankas: AB SEB bankas
Banko kodas 70440
Tel. +370 680 39 222
Faksas
El. paštas zeldiniai1@gmail.com

Julius Bačkaitis

Parašas.....

A. V.

Kraštovaizdžio ir želdynų ekspertų grupė

RADVILIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS ŽELDYNŲ IR ŽELDINIŲ BŪKLĖS STEBĖSENOS PROGRAMA ŽELDYNŲ IR ŽELDINIŲ BŪKLĖS STEBĖSENOS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS IR ŽELDINIŲ BŪKLĖS STEBĖSENOS PLANAS 2022–2026 M.

Parengė KŽEG ekspertas inž. Steponas Deveikis

2021 m. gruodis

IVADAS

Užsakovas, objektas, užduotis.

Radviliškio rajono savivaldybės želdynų ir želdinių būklės stebėsenos programa (toliau vadinama **Programa**) ir želdinių būklės stebėsenos planas (toliau – **stebėsenos planas**) parengtas Radviliškio rajono savivaldybės administracijos (toliau – **Užsakovas**) užsakymu vadovaujantis 2021 m. liepos 27 d. sutartimi Nr. SUT-2021-606 (11.31). Programos ir stebėsenos plano rengėjas – asociacija Kraštovaizdžio ir želdynų ekspertų grupė (toliau – **Vykdytojas, KŽEG**). Programos ir stebėsenos plano parengimą organizavo Radviliškio rajono savivaldybės administracijos Žemės ūkio skyriaus vyriausioji specialistė Valentina Grinienė.

Sutartyje nustatyta, kad

1.1. Užsakovas paveda, o Vykdytojas įsipareigoja parengti Radviliškio rajono savivaldybės želdynų ir želdinių būklės stebėsenos programą ir želdinių būklės stebėsenos planą 5 metams.

1.2. Parengti programą vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. sausio 14 d. įsakymu Nr. D1-31 „Dėl želdynų ir želdinių būklės stebėsenos programos patvirtinimo“ bei kitais Lietuvos Respublikoje galiojančiais teisės aktais.

1.3. Parengti programos įgyvendinimo priemonės ir išvardintoms priemonėms parengti savivaldybės želdynų ir želdinių būklės stebėsenos planą, kuriame būtų nustatytas minimalus stebėjimo vietų skaičius, stebėjimų laikas, periodiškumas, išsidėstymo schema GIS (geografinių informacinių sistemų) pagrindu.

1.4. Parengti informaciją apie savivaldybės želdynų ir želdinių stebėseną visuomenei (1 straipsnis).

Programos metodinis ir teisinis pagrindas.

Programa parengta vadovaujantis:

- Lietuvos Respublikos želdynų įstatymu (21 straipsnis), Lietuvos Respublikos aplinkos monitoringo įstatymu (8 straipsnis);
- Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004-08-16 įsakymu Nr. D1-436 „Dėl Bendrųjų savivaldybių aplinkos monitoringo nuostatų patvirtinimo“ patvirtintais nuostatais (aktuali redakcija);
- Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008-01-14 įsakymu Nr. D1-31 „Dėl želdynų ir želdinių būklės stebėsenos programos patvirtinimo“;
- Radviliškio rajono savivaldybės tarybos 2020 m. rugsėjo 10 d. sprendimu Nr. T-343 „Dėl Radviliškio rajono savivaldybės želdynų ir želdinių apsaugos taisyklių patvirtinimo“ ir šiuo sprendimu patvirtintomis Radviliškio rajono savivaldybės želdynų ir želdinių apsaugos taisyklėmis;
- Radviliškio rajono savivaldybės 2021–2030 m. strateginis plėtros planas, patvirtintas Radviliškio rajono savivaldybės tarybos 2021 m. balandžio 1 d. sprendimu Nr. T-466;
- Radviliškio miesto (2008), Baisogalos (2010, KTU ASI), Šeduvos (2017, VGTU) ir Radviliškio rajono savivaldybės teritorijos (2009, VGTU) Bendrųjų planų sprendiniais;
- Radviliškio rajono savivaldybės interneto portale *radviliskis.lt* publikuojama Radviliškio miesto ir Raudondvario parko želdinių inventORIZACIJOS (2012, darbo vadovas dr. Julius Bačkaitis) ir atnaujintos inventORIZACIJOS (UAB „Želdynų vizija“, 2019) medžiaga (inventorizuotų želdinių žemėlapiu);
- Radviliškio rajono dvarų sąvadu;
- Metodinės literatūros šaltiniais (sąrašas nepateikiamas, tik nuorodos į autorius tekste);
- Alytaus ir Kauno miestų želdynų ir želdinių būklės stebėsenos ataskaitomis (Vytauto Didžiojo universitetas, 2013–2019), Kauno miesto kaštonų apsaugos 2019 m. programa (UAB „Biopolis“);
- Trakų rajono savivaldybės želdynų ir želdinių būklės stebėsenos programa ir programos įgyvendinimo priemonių ir želdinių būklės stebėsenos planu 2021–2025 m. (KŽEG, 2020).

Programos tikslas ir statusas.

Programos projektas parengtas siekiant organizuoti Radviliškio rajone želdinių stebėseną ir gauti duomenis, kurie leistų nustatyti želdynų ir želdinių būklės kitimo tendencijas ir pagrįsti priemonės, užtikrinančias želdynų ir želdinių būklės palaikymą arba gerėjimą savivaldybės teritorijoje. Želdynų ir želdinių stebėsenos Programa sudarys sąlygas tinkamai vertinti želdinių būklę, valdyti ir prognozuoti būklės pokyčius.

Programa turėtų būti tvirtinama Radviliškio rajono savivaldybės taryboje vadovaujantis Bendrojo savivaldybių aplinkos monitoringo nuostatų 9, 10 ir 11 punktų nuostatomis ir galiojančios redakcijos Želdynų įstatymo 16 straipsniu*. Ši Programa prisidės prie bendrojo Radviliškio rajono savivaldybės teritorijos aplinkos monitoringo programos tikslų ir uždavinių įgyvendinimo.

Želdinių būklės stebėsenos plano 5 metams sudarymo principai.

Programos priedas „Želdynų ir želdinių būklės stebėsenos programos įgyvendinimo priemonės ir želdinių būklės stebėsenos planas“ (toliau Planas) sudarytas vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymais patvirtintu Želdynų ir želdinių būklės stebėsenos Programos priedu ir Bendrojo savivaldybių aplinkos monitoringo nuostatais. Atsižvelgiama į naujo reguliavimo galimybę ir tai, kad pagrindinė dirvožemio ar atmosferos stebėseną savivaldybės teritorijoje turėtų būti vykdoma pagal savivaldybės aplinkos monitoringo programą.

Stengiamasi išlaikyti stebimų medžių vietinių ir introdukuotų rūšių balansą pagal Radviliškio rajono želdynuose ir miesto bei miestelių gatvių ar pakelių želdiniuose vyraujančias medžių rūšis. Stebėsenos programa ir planas aprėpia (siūloma stebėti) medžius viešuosiuose ir privačių teritorijų želdynuose.

Introdukuotų medžių ir krūmų prisitaikymo prie vietinės aplinkos stebėseną Plane atskirai neakcentuojama, nes ji bus atliekama bendrame planuojamos stebėsenos kontekste, t. y. bus vykdoma naujai pasodintų (tarp jų ir introdukuotų) medžių stebėseną Radviliškio mieste, Aušros aikštėje. Detalesnė informacija apie stebimus medžius pateikiama Programos lentelėje „Želdynų ir želdinių stebėjimo vietos ir stebėsenos pobūdis Radviliškio rajono savivaldybėje“.

Medžių lapų cheminės sudėties tyrimų kol kas nesiūloma.

Stebimų medžių pastovaus stebėjimo vietos (PST) Radviliškio rajono savivaldybės teritorijoje pažymėtos geoportalų REGIA ir *geoportal.lt* ortofoto planuose, nurodant PST arba gatvės atkarpos pradžios ir pabaigos koordinatas. PST išdėstymo schemas pateikiamos Programos priede kartu su Planu.

* Nuo 2021 m. lapkričio 1 d. galioja naujoji Lietuvos Respublikos želdynų įstatymo redakcija. Joje želdynų ir želdinių būklės stebėseną reglamentuojama **16 straipsnyje (Želdynų ir želdinių būklės stebėseną)**, jame nustatyta, kad *savivaldybės želdynų ir želdinių teritorijose esančių želdynų ir želdinių būklės stebėseną vykdo savivaldybės pagal savivaldybės želdynų ir želdinių būklės stebėsenos planą, parengtą pagal aplinkos ministro tvirtinamą Želdynų ir želdinių būklės stebėsenos programą.*

PATVIRTINTA

Radviliškio rajono savivaldybės Tarybos sprendimu
2022 m. sausiod.

RADVILIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS ŽELDYNŲ IR ŽELDINIŲ BŪKLĖS STEBĖSENOS PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Radviliškio rajono savivaldybės želdynų ir želdinių būklės stebėsenos programoje (toliau – Programa) nustatomas Programos tikslas, nubrėžiami pagrindiniai uždaviniai šiam tikslui pasiekti ir pateikiamos priemonės šiems uždaviniams įgyvendinti. Programos uždaviniai ir priemonės detalizuojami Želdinių būklės stebėsenos plane.

2. Šia Programa vadovaujantis teikiamas Radviliškio rajono savivaldybės želdynų ir želdinių būklės stebėsenos planas 2022–2026 metams, siekiant surinkti duomenis ir kitą informaciją apie savivaldybės teritorijoje esančius želdynus ir želdinius, kad būtų galima tinkamai vertinti jų būklę, valdyti ir prognozuoti šios būklės pokyčius.

3. Rengiant Programą vadovautasi, Lietuvos Respublikos želdynų įstatymo (toliau – Želdynų įstatymas), Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo (toliau – Aplinkos apsaugos įstatymas), Lietuvos Respublikos augalų nacionalinių genetinių išteklių įstatymo (toliau – Augalų genetinių išteklių įstatymas) nuostatomis, Bendraisiais savivaldybių aplinkos monitoringo nuostatais (toliau – Aplinkos monitoringo nuostatai), atsižvelgta į mokslo ir studijų institucijų įvairiuose šalies miestuose (Alytuje, Kaune ir kitur), atliktų želdynų ir želdinių būklės stebėjimų duomenis ir išvadas.

4. Stebimų medžių pastovaus stebėjimo vietos (PST) Radviliškio rajono savivaldybės teritorijoje išdėstomos Radviliškyje, Baisogaloje ir Šeduvoje. Stebimi medžiai parenkami atsižvelgiant į rajono želdynuose ir gatvių ar pakelių želdiniuose vyraujančias medžių rūšis.

II. ESAMOS BŪKLĖS ANALIZĖ

5. Želdynų ir želdinių būklės tyrimas ir vertinimas pasižymi didele įvairove ir yra sunkiai unifikuojami. Konkreti želdynų ir želdinių struktūra bei ypatybės lemia būklės tyrimų pobūdį. Radviliškio rajono savivaldybės teritorija pagal fizinį geografinį rajonavimą patenka į Pabaltijo žemumos sritį, didžioji Radviliškio rajono teritorijos dalis yra Rytų Žemaičių plynaukštėje, o rytinė dalis – į Nevėžio ir Mūšos-Nemunėlio lygumos rajonus. Vyraujantis Radviliškio rajono savivaldybės teritorijos reljefas yra pamatinės moreninės lygumos su smulkiai ar vidutiniškai kalvotomis ir gūbriuotomis pakraštinių ledyninių darinių formomis ir mažų upių slėniais; kai kurie šių slėnių su patvenktais vandens telkiniais. Vakariniam ir pietvakariniam savivaldybės teritorijos pakraštyje plyti pelkės (Tyruelis, Sulinkų ir kt.). Radviliškio rajono savivaldybėje veši plačialapių medynų ir eglynų augmenija. Rajono teritorijos miškingumas (24,4 proc.) nesiekia šalies (33,0 proc.) ir Šiaulių apskrities (26,7 proc.) rodiklių.

6. Lietuvoje želdynų ir želdinių, augančių ne miškų ūkio paskirties žemėje, būklės stebėjimai vykdyti ir vykdomi fragmentiškai. Juos vykdo Botanikos institutas, Vytauto Didžiojo universiteto (VDU) Kauno botanikos sodas, VDU Žemės ūkio akademija, Vilniaus Gedimino technikos universitetas, kai kurios kitos švietimo įstaigos atskirų savivaldybių užsakytu. Stebėjimai vykdyti daugiausia miestuose, atskirais atvejais – ir miesteliuose. Stebėjimų išvados ir Radviliškio rajono savivaldybės iniciatyva atliktų želdynų ir želdinių inventorizacijų (2012 ir 2019 m.) duomenys ir teritorijų planavimo dokumentų išvados apibendrintinos taip:

6.1. Miestų ir miestelių gatvėse sąlygos medžiams augti nėra palankios. Čia žemė aplink šaknis dažnai yra uždenyta kieta asfalto ar betono plytelių danga, medžių polajų atvira dirva arba veja yra trypiama, jaučiamas nuolatinis drėgmės trūkumas, transporto eismo keliamas vibracija. Po dirbtine danga dirvožemio temperatūra šaknų sistemos zonoje karštomis dienomis pasiekia 25–30 °C. Jeigu aplink medį uždėtos metalinės grotelės, po jomis temperatūra būna dar 5 °C aukštesnė. Be to, medžiai

gatvių želdiniuose veikiami miesto pramonės įmonių ir transporto sukeltos oro taršos, ant šaknų ir net lajų patenka žiemą barstomos įvairios druskos ir jų mišinių. Nepalankių augimo sąlygų nualinti augalai tampa neatsparūs biotiniams veiksniams, t. y. patogeniniams mikroorganizmams ir kenkėjams.

6.2. Mokslinių tyrimų išvadose ir apžvalgose teigiama, kad per genėjimo žaizdas visuose miestuose ant medžių kamienų išplito puvinius sukeliantis grybas – paprastoji alksniabūdė (*Schizophyllum commune* Fr.), pažeidęs iki 60–80 % miestų gatvėse ar urbanizuotose teritorijose augančių medžių. Radviliškio rajono savivaldybėje medžių genėjimo problematika iš esmės nesiskiria nuo kitų Lietuvos savivaldybių situacijos. Atskirai pabrėžtina Šeduvos miestelio gatvių medžių genėjimo praktika, suformavusi jaunų šakų puokštes ant kamienų strampų, gerokai pažeistų puvinio, sužalotų mechaniškai.

6.3. Daugumos miestų ir gyvenviečių gatvėse vyrauja liepos (*Tilia* sp.), kurių rūšys nevienodai pakančios miesto sąlygoms ir atsparios biotiniams veiksniams. Radviliškio rajono savivaldybės urbanistiniuose želdiniuose taip pat vyrauja mažalapė liepa (*Tilia cordata* Mill.) ir paprastoji arba europinė liepa (*Tilia x europaea* L.). Tyrimai parodė, kad iš plačiau paplitusių rūšių pakantesnė biotiniams ir abiotiniams veiksniams yra europinė liepa (*Tilia europaea* L.). Blogiausiai nepalankias augimo sąlygas gatvėje pakenčia kaip tik mažalapė liepa. Jos lajose gausiau čiulpiančiųjų ir augalų lapų arba pumpurų formos pakitimu (galus) sudarančių grupės kenkėjų – liepinio amaro (*Eucallipterus tiliae* L.), liepinės voratinklinės erkės (*Schizotetranychus tiliarium* Herm.) ir gumbadarės erkės (*Eriophyes leiosoma* Nal., *E. tiliaenervialis* Nal., *E. tiliae* Pgst). Didžialapės liepos (*Tilia platyphyllos* Scop.) dažniausiai pasodintos mišriai su kitomis rūšimis didina želdynų estetinę vertę ir ekologinį atsparumą.

6.4. Radviliškio mieste ir rajono miesteliuose bei gyvenvietėse yra suformuoti atskirųjų želdynų sklypai, tarp jų pirmiausia minėtini miesto želdynų sistemos karkasą formuojantys Radviliškio pramogų ir laisvalaikio parkas, Eibariškių parkas, miestelių aikštės-skverai. Miesto želdiniuose vyrauja mažalapės liepos (*Tilia cordata* Mill.), europinės liepos (*Tilia x europaea* L.), gausiai auga paprastieji klevai (*Acer platanoides* L.), sutinkami karpotieji beržai (*Betula verrucosa* Ehrh.; sin. *Betula pendula* Roth), įvairūs gluosniai (*Salix* sp.), baltažiedė robinija (*Robinia pseudoacacia* L.), kaštonai (*Aesculus hippocastanum* L.), paprastosios pušys (*Pinus silvestris* L.), paprastieji uosiai (*Fraxinus exelsior* L.), paprastieji ąžuolai (*Quercus robur* L.) ir kt. Radviliškio miesto ir Baisogalos, Šeduvos miestelių aikštėse ir gatvėse želdinių rūšinė sudėtis ir būklė atitinka įprastus Vidurio Lietuvos urbanistinių želdinių rodiklius.

6.5. Didžiulis brandžių ir kraštovaizdyje saugotinių medžių potencialas Lietuvoje ir Radviliškio rajone sutinkamas senuose dvarų parkuose ar jų išlikusiuose fragmentuose. Radviliškio rajone yra keliolika dvarų sodybų parkų ir želdynų fragmentų; rajono dvarų sąvade nurodoma esant 23 dvarų sodybas. Svarbiausi senieji dvarų parkai – Baisogalos, Burbiškio, Diktariškių, Maldžiūnų, Raudondvario. Dažniausiai čia sutinkami medžiai – įvairios liepos ir paprastieji klevai, gana dažnai sutinkamas paprastasis uosis (*Fraxinus exelsior* L.), taip pat auga paprastoji pušis (*Pinus sylvestris* L.), pasitaiko eglių (*Picea abies* (L.) H. Karst), įvairių maumedžių (*Larix* sp.), ir guobinių genties (*Ulmus* L.) medžių (guobų, vinkšnų, gamtinių hibridų). Atskirai paminėtina Beinoravos dvaro parko ir naujojo parko (architektas A. Tauras) dendrofloros rūšinė sudėtis. Kraštovaizdžio estetikos ir ekologijos aspektu vertingi elementai yra Radviliškio rajono dvarų parkams būdingos alėjos, Maldžiūnų dvaro parko senieji ąžuolai.

6.6. Iš kitų medžių rūšių Lietuvoje ir Radviliškio rajono savivaldybėje gatvių želdiniuose plačiau paplitusios introdukuotos rūšys – paprastasis kaštonas (*Aesculus hippocastanum* L.), kanadinė tuopa (*Populus x canadensis* Moench.) ir kitos tuopų rūšys, invazinis uosialapis klevas (*Acer negundo* L.). Radviliškio rajono savivaldybės teritorijoje be jau minėtų medžių rūšių auga kelios kitos klevų rūšys (pvz., sidabrinis klevas – *Acer saccharinum* L.), baltalksnis (*Alnus incana* (L.) Moench.), įvairios pušys (*Pinus* sp.), maumedžiai (*Larix* sp.), įvairūs gluosniai (*Salix* L., *Salix alba* L., *Salix fragilis*), amerikinės uosių rūšys (*Fraxinus americana*, *Fraxinus pensylvanica*), kelios eglių (*Picea*) rūšys, raudonasis ąžuolas (*Quercus rubra* L.), vienas kitas naujai įveistas retos rūšies medis.

6.7. Gatvių želdiniai Radviliškio mieste ir rajono miesteliuose nuolat atnaujinami, sodinami nauji medžiai. Nes dalis gatvėse augančių medžių būna daugiau ar mažiau mechaniškai sužeisti,

žaizdos įvairiu laipsniu pažeistos medienos puvinio, šakos džiūsta dėl taršos ir kt. priežasčių, todėl, dėl jų pavojingumo gatvė važiuojantiems automobiliams ir šaligatviais vaikstantiems žmonėms, šie medžiai planingai šalinami. Klimato pokyčiai – vasarų karščiai ir sausros – neigiamai veikia tiek naujus (jaunus), tiek brandžius miestų ir miestelių želdinius. Želdinių būklės stebėseną turėtų būti reikšminga želdinių puoselėjimo ir gerovės užtikrinimo priemonė ir turėtų padėti atsakyti į daugelį probleminių klausimų.

6.8. KŽEG narių, VDU Kauno botanikos sodo specialistų atlikti medžių būklės stebėjimai rodo, kad visuose miestuose į nepalankius aplinkos veiksmus labiausiai reagavo mažalapė liepa: lapų defoliacija – iki 2 balų, nekrozė – 3 balai. Paprastojo kaštono reakcija į skurdžias augimo sąlygas gatvėse pasireiškia lapų nekroze ir kaštoninės keršakandės (*Cameraria ohridella*, Deschka, G. and Dimić, N. 1986) invazija. Karštomis ir sausomis vasaromis miestų ir miestelių gatvėse kaštonų lapų nekrozė siekė 2–3 balus. Mažalapė ir didžialapė liepos buvo neatsparios ir kenkėjams. Joms daugiausiai žalos darė liepinės voratinklinės erkės ir amarai, kurių gausumas sausringais vasaros periodais siekė 1–3 balus. Kanadinių tuopų ir juodosios tuopos glaustašakės formos lapus gausiai kasmet pažeidžia (iki 3–4 balų) tuopinės kandys (*Lithocelletis populifoliella* Tr.). Vertinant holistiniais kriterijais tenka pripažinti, kad Lietuvos, tarp jų ir Radviliškio rajono savivaldybės miestų ir gyvenviečių želdynų ir želdinių būklė negerėja. Klimato kaita ir urbanizacijos sąlygos alina želdinius.

6.9. Radviliškio rajono savivaldybės teritorija yra derlingų dirvožemių zona, kurioje esami želdynai ir želdiniai atlieka aplinką stabilizuojantį vaidmenį, yra smulkiosios faunos buveinės, gerina vietos mikroklimato sąlygas, suteikia rekreacijos galimybes vietos bendruomenėms. Savivaldybės teritorijoje reikšmingos yra visos želdinių augimo vietos, ypač miestelių ir didesnių kaimo gyvenviečių želdynai, tiek artimoje gyvenviečių aplinkoje, tiek jų vidinėje struktūroje.

III. PROGRAMOS TIKSLAS IR PAGRINDINIAI UŽDAVINIAI

7. Programos tikslas – gauti patikimus duomenis, kurie leistų nustatyti želdynų ir želdinių būklės kitimo tendencijas ir pagrįsti priemones, užtikrinančias želdynų ir želdinių būklės palaikymą arba gerėjimą.

8. Programos pagrindiniai uždaviniai tikslui pasiekti:

8.1. išaiškinti želdynų ir želdinių būklės pablogėjimo priežastis atsižvelgiant į želdynų ir želdinių funkcinę paskirtį, išsidėstymą skirtingame kraštovaizdyje ir skirtingose savivaldybės teritorijos seniūnijose;

8.2. stebėti ir vertinti didelių rekreacinių apkrovų, transporto taršos (gatvėse ir automobilių keliuose), atmosferos kritulių, darbų technologijų veisiant ir prižiūrint želdynus ir želdinius, pažeidimų poveikį želdynams ir želdiniams;

8.3. stebėti želdinių kenkėjų ir ligų atsiradimą ir plitimą, vertinti jų įtaką želdinių gyvybingumui ir džiūvimui;

8.4. 2 metus (nuo pasodinimo) kontroliuoti naujai pasodintų želdinių prigijimą, jų būklę, nustatyti želdinių (skirtinguose pagal atliekamas funkcijas želdynuose) žuvimo veiksmus ir priežastis;

8.5. išaiškinti ir nustatyti medžių ir krūmų rūšis, labiausiai atsparias pavojingiems kenkėjams ir ligoms, rekreacinėms apkrovoms, transporto taršai;

8.6. parengti želdynų ir želdinių atkūrimo ir išsaugojimo rekomendacijas;

8.7. parengti ir aprobuoti želdynų ir želdinių būklės trumpalaikės ir ilgalaikės prognozės metodus;

8.8. pagal stebėsenos duomenis parengti rekomendacijas želdinių atsparumui, gyvybingumui ir naudingų savybių didinimui;

8.9. parengti informaciją apie savivaldybės želdynų ir želdinių stebėseną (duomenų bazes, leidinius, internetinius puslapius).

IV. PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS

9. Programos įgyvendinimo priemonės pateiktos Programos priede „Želdynų ir želdinių būklės stebėsenos programos įgyvendinimo priemonės ir želdinių būklės stebėsenos planas“. Programa ir programos įgyvendinimo priemonės bei želdinių būklės stebėsenos planas vykdomi savivaldybės administracijos specialistų arba viešojo pirkimo būdu parenkant kitą vykdytoją (vykdytojus);

10. Programos priede išvardintos priemonės gali būti tikslinamos ir keičiamos bei konkretizuojamos visą Programos galiojimo laikotarpį kasmet naujų metų pradžioje pagal ankstesniais metais atliktos stebėsenos rezultatus. Radviliškio rajono savivaldybės želdynų ir želdinių būklės stebėsenos plane nustatomas minimalų stebėjimo vietų skaičius, stebėjimų laikas, periodiškumas, išsidėstymo schema GIS (geografinių informacinių sistemų) pagrindu ir kiti aktualūs atributai.

V. SIEKIAMI REZULTATAI

11. Vykdamą Programą sukaupiama reikiama informacija apie želdynų ir želdinių būklę Radviliškio rajono savivaldybės teritorijoje.

12. Priimami sprendimai kuriant, pertvarkant, prižiūrint želdynus ir želdinius pagrindžiami želdynų ir želdinių būklės vertinimo ir prognozavimo rezultatais.

13. Sudaromos sąlygos spręsti gamtinės aplinkos kokybės problemas, susijusias su želdynų ir želdinių gerove:

13.1. natūralios kraštovaizdžio struktūros pokyčių dėl vertingiausių kraštovaizdžio kompleksų (želdynų) nykimo, ekologinės, estetinės vertės mažėjimo dėl ūkinės veiklos ir rekreacinės apkrovos;

13.2. biologinės įvairovės nykimo ir neracionalaus gyvosios gamtos išteklių naudojimo;

13.3. invazinių augalų ir gyvūnų rūšių, keliančių pavojų biologinei įvairovei ir žmonių sveikatai, plitimo;

13.4. dirvožemio kokybės urbanizuotose teritorijose prastėjimo dėl didėjančios dirvožemio antropogeninės fizinės ir cheminės taršos;

13.5. aplinkos oro užterštumo dėl vietinės kilmės ir atnešamų iš kitų regionų teršalų;

13.6. patogeninių organizmų ir želdinių kenkėjų masinio išplitimo pavojaus.

VI. PROGRAMOS EFEKTYVUMO VERTINIMO KRITERIJAI

14. Pagrindiniai Programos įgyvendinimo vertinimo kriterijai:

14.1. kasmet gaunami duomenys, leidžiantys vertinti želdynų ir želdinių būklę savivaldybės lygiu;

14.2. pagrindžiamos vietinių ir introdukuotų medžių ir krūmų (skirtų urbanizuotoms teritorijoms želdinti) veisimo prielaidos;

14.3. pagrindžiamas medžių ir krūmų asortimentas, sudaromas Radviliškio, Šeduvos miestų ir rajono gyvenviečių (kaimų) teritorijoms;

14.4. patikimai prognozuojama grybinių ligų ir kenkėjų populiacijos apimtis, sudaromos sąlygos šios informacijos pagrindu veiksmingai naudoti kovos priemones;

14.5. nustatomas natrio chlorido ir kitų druskų, naudojamų sniegui ir ledui tirpdyti, poveikis želdiniams, patikslinamas druskoms (cheminėms medžiagoms) atsparesnių želdinių arba mažai kenksmingų želdiniams medžiagų sąrašas.

VII. STEBĖJIMO VIETOS [VIETŲ PARINKIMAS]

15. Želdynų ir želdinių stebėjimo vietos parenkamos laikantis tolygumo, nuoseklumo ir vientisumo principų, teikiant prioritetą socialiai ir kultūriškai reikšmingoms savivaldybės vietovėms. Želdinių būklei įvertinti stebimų medžių pastovaus stebėjimo vietos (PST) Radviliškio mieste ir savivaldybės teritorijoje išsidėstomi maždaug tolygiai visuose apsauginiuose gatvių ir rekreaciniuose (skverai) želdynuose. Radviliškio rajono savivaldybės teritorijoje vykdomos želdynų ir želdinių būklės stebėsenos svarbiausi parametrai:

15.1. Stebimų želdinių (medžių ir krūmų) skaičius, stebėjimo laikas, periodiškumas ir kiti stebėsenos atributai ir priemonės detalizuojamos Želdinių būklės stebėsenos plane (2022–2026 m.);

15.2. Pateikiama PST išdėstymo schema yra principinė, ji gali būti keičiama tik argumentuotai koreguojant arba sudarant naują Želdinių būklės stebėsenos planą;

15.3. Stebėsenos rezultatai apibendrinami vieningu dokumentu – ataskaita, laikantis PST parinkimo ir išdėstymo schemas, t. y. fiksuojant ir apibendrinant kiekvienos stebėjimo vietos rezultatus, kurie paviešinami savivaldybės tinklalapyje ir, esant reikalui, pateikiami suinteresuotoms seniūnijoms, Aplinkos apsaugos agentūrai;

15.4. PST išdėstymo schemas ir Želdinių būklės išdėstymo plano pakeitimus ir papildymus gali lemti Radviliškio rajono savivaldybės teritorijoje rekonstruojamų gatvių, aikščių, kelių projektai, susiję su senų želdinių tvarkymu ir naujų želdinių įveisimu (sodinimu).

16. Gatvėse ir aikštėse naujai pasodintų medžių būklės stebėseną. Atliekant naujai pasodintų medžių būklės stebėseną reikia ypatingą dėmesį atkreipti į medžių kamienų būklę: gali būti matomi žmogaus padaryti sužalojimai ar kamienų žievės pažeidimai dėl oro temperatūros svyravimų žiemos pabaigoje ir ankstyvą pavasarį. Būtina vengti naujai pasodintų medžių kamienų žalojimo šienaujant vejas arba valant sniegą. Turi būti įvertinama prieš 3–5 metus pasodintų jaunų medelių lajų būklė ir jų formavimo poreikis. Atkreipiamas dėmesys, ar nereikėtų pagenėti lajas, ar jaunų medelių lajose nėra išdžiūvusių šakų, ar kai kurios šakos neauga per daug į šonus ir lajos darosi nesimetriškos.

17. Atliekant želdynų ir želdinių stebėseną apskaitos medžiai parenkami pastovaus stebėjimo vietų (PST) aplinkoje (1 lentelė). Stebėsenos aprėptis ir pobūdis nurodomi 1 lentelėje. Jų vietos detalizuojamos Želdinių būklės stebėsenos plane.

1 lentelė. Želdynų ir želdinių stebėjimo vietos ir stebėsenos pobūdis Radviliškio rajono savivaldybėje

Savivaldybės vietovė, seniūnija	Stebėjimo vietos pavadinimas, stebimas objektas	Stebėsenos pobūdis
Radviliškio miestas, Radviliškio miesto seniūnija	1) Radviliškio miesto Aušros aikštės želdiniai (klevai, gudobelės, dygioji eglė); 2) Ažuolas Miško g. trasoje	Ligų ir kenkėjų stebėseną; žmogaus veiklos neigiamo poveikio stebėseną; medžių prisitaikymo prie aplinkos sąlygų stebėseną. Aikštėje stebimi nauji medžiai, pasodinti prieš keletą metų ir dygioji eglė.
Šeduvos seniūnija, Šeduvos miestas,	3) Šeduvos Laisvės aikštės liepos; 4) Šeduvos Dingusio štetlo liepos	Stebimi medžiai (liepos) ties Laisvės a. 15. Ligų ir kenkėjų stebėseną; žmogaus veiklos neigiamo poveikio (ydingo genėjimo) stebėseną; medžių prisitaikymo prie aplinkos sąlygų stebėseną.
Baisogalos seniūnija, Baisogalos miestelis	5) Baisogalos miestelio R. Žebenkos g. senoji kaštonų alėja; 6) 3 ažuolai aikštėje-skvere (tarp jų ir Nepriklausomybės ažuolas)	Želdinių būklės stebėseną. Ligų ir kenkėjų stebėseną; žmogaus veiklos neigiamo poveikio stebėseną; medžių prisitaikymo prie aplinkos sąlygų stebėseną.

VIII. ŽELDINIŲ BŪKLĖS VERTINIMO METODIKA

18. Medžių morfologiniai būklės rodikliai (defoliacija, dechromacija, sausų šakų kiekis lajoje, lapų nekrozės), kamienų ir lajų būklė, ligų ir kenkėjų pažeidimų intensyvumas vertinami kasmet liepos–rugpjūčio mėnesiais. Nustatomi būklės rodikliai, kamienų ir lajų pažeidimai, ligų ir kenkėjų reiškiniai įvertinami balais ir fiksuojami kasmetinėse ataskaitose. Vertinami šie rodikliai:

18.1. **Defoliacija** (lapijos praradimas lyginant su etaloniniu medžiu, turinčiu visą lapiją, t. y. tai ne tik susiformavusios lapijos priešlaikinis praradimas, bet ir ta lapijos dalis, kuri normaliomis sąlygomis galėjo susidaryti, bet nesusidarė). Stebimų medžių defoliacijai nustatyti naudojamas specialus atlasas (Vaičys ir kt., 1989). Pagal lapų defoliaciją medžiai skirstomi į 5 klases: 0 – be ryškių defoliacijos požymių (defoliacija 0–10 %); 1 – menka defoliacija (11–25 %); 2 – vidutinė defoliacija (26–60 %); 3 – didelė defoliacija (60–99 %); 4 – defoliacija 100 %.

18.2. **Dechromacija** – dėl neigiamų išorinių faktorių poveikio pakeitusių spalvą spyglių ar lapų dalis (procentais) lajoje). Lapų dechromacijos rodikliai įvertinami vizualiai. Dechromacijos klasės: 0 – be ryškių dechromacijos požymių (spalvos pakitimai sudaro 0–10 %) lapijos; 1 – maža dechromacija (11–25% lapijos turi pakitusią spalvą); 2 – vidutinė dechromacija (26–60 %); 3 – didelė dechromacija (per 60 % lapijos turi pakitusią spalvą (Ozolinčius, Stakėnas, 1996).

18.3. **Pažeistumas nekrozėmis**. Vertinama lapų (spyglių) neinfekcinės kilmės nekrozės (žuvusio asimiliacinio audinio) plotas lajoje išreikštas balais: 1 balas – nekrotizuota iki 10 % asimiliacinio ploto; 2 balai – nekrotizuota 11–30 %; 3 – nekrotizuota 31–60 %; 4 – nekrotizuota 61–80 %; 5 balai – nekrotizuota 81–100 %.

18.4. **Sausų šakų kiekis** lajoje vertinamas procentais ir išreiškiamas balais: 0 – iki 15% sausų šakų lajoje; 1 – 16–30 %; 2 – 31–50 %; 3 – per 50 % (Ozolinčius, Stakėnas, 1996).

18.5. **Kamienų pažeidimai** vertinami 5 balų sistema: 0 balų – kamienas ir pagrindinės šakos be pažeidimų; 1 – ant kamienų ir pagrindinių šakų nedideli pažeidimai, 11–25 % žievės nekrotizuota ar sužalota, gali būti grybų vaisiakūnių ar kenkėjų pažeidimų; 2 – 26–60 % žievės nekrotizuota ar sužalota, gali būti grybų vaisiakūnių ar kenkėjų pažeidimų; 3 – 61–100 % žievės nekrotizuota ar sužalota, gali būti grybų vaisiakūnių ar kenkėjų pažeidimų; 4 – žuvęs (nudžiūvęs) medis (Snieškienė, Juronis, 2007).

18.6. **Genėjimo intensyvumas ir kokybė** aptariamai glaustu tekstu ir įvertinami balais: 0 balų – negenėta; 1 – nupjauta iki 1/3 kamieno ir pagrindinių šakų; 2 – nupjauta 1/5 kamieno ir pagrindinių šakų; 3 – nupjauta 2/3 kamieno ir pagrindinių šakų; 4 – nupjautos visos šakos, palikta tik dalis kamieno (Žeimavičius ir kt., 2003).

18.7. **Ligų sukėlėjai** identifikuojami vizualiai, pagal ligų simptomus ir ligų sukėlėjų-grybų morfologinius požymius (naudojant lupą ar kitas priemones) bei išskiriant grynas grybų kultūras drėgnų kamerų būdu ir identifikuojant mikroskopu, naudojant įvairių mokslininkų tyrėjų monografijas ir apibūdinimo vadovus.

Ligų intensyvumas vertinamas balais (Šurkus, Gaurilčikienė, 2002): 0 balų – ant lapų pavienės dėmės, pažeista iki 10 % medžio ar krūmo lapijos ar žievės paviršiaus; 1 balas – pažeista 11–30 % lapų, spyglių, kamieno ar šakų; 2 balai – pažeista 31–60 % lapų, spyglių, kamieno ar šakų; 3 balai – pažeista 61–80 % lapų, spyglių, kamieno ar šakų; ant kamieno ir šakų – grybų vaisiakūniai; augalas pastebimai skursta; 4 balai – pažeista daugiau kaip 81 % augalo paviršiaus, augalas skursta ir neauga.

18.8. **Kenkėjai** apibūdinami pagal mokslininkų tyrėjų publikacijas ir žinynus bei atlasus (Pileckis ir kt., 1968; Deschka and Dimic, 1986; Labanowski et al., 2000; Labanowski et al., 2001; Hartmann ir kt., 2005).

Kenkėjų gausumas vertinamas balais (Šurkus, Gaurilčikienė, 2002): 0 balų – pakenkta iki 10 % augalo lapijos ar žievės paviršiaus; 1 balas – pakenkta 11–30 % lapų, spyglių, kamieno ar šakų; 2 balai – pakenkta 31–60 % lapų, spyglių, kamieno ar šakų; 3 balai – pakenkta 61–80 % lapų, spyglių, kamieno ar šakų; 4 balai – pakenkta daugiau kaip 81 % augalo paviršiaus, augalas skursta ir neauga. Liemenų kenkėjai išskridę arba yra medienoje.

18.9. Medžio augimo ir jo aplinkos sąlygos. Turi būti vertinama **polajo (pomedžio) būklė**, t. y. nurodoma uždengto ir neždengto asfaltu, cementu ar kitomis drėgmei ir orui nepralaidžiomis medžiagomis plotų (m²) santykis, suplūkto (suminto) polajo ploto procentas nuo viso polajo ploto. Nurodomas želdinio **žydėjimas** ir **derėjimas**, vertinant vizualiai pagal 4 balų skalę: 0 – augalas nežydi ir nedera; 1 – silpnai žydi ir dera (pavieniai žiedai ir vaisiai); 2 – vidutiniškai žydi ir dera (iki 50 % žiedų ir vaisių, lyginant su gausiu vieno ar kito augalų taksono žydėjimu ir derėjimu); 3 – gausiai žydi ir dera.

19. Teikiant ataskaitas apie želdynų ir želdinių būklę, gali būti nurodomas ir pateikiamas vidutinis būklės ir (ar) pažeidimų intensyvumo balas. **Vidutinis balas** apskaičiuojamas pritaikius

miškininkystėje ir žemės ūkyje naudojamas metodikas (Juodvalkis, Vasiliauskas, 2002; Šurkus, Gaurilčikienė, 2002) želdiniuose atliekamiems tyrimams, pagal formulę:

$$V = \Sigma(n \cdot b) / N,$$

kai V – vidutinis balas; $\Sigma(n \cdot b)$ – vienodu balu pažestų augalų skaičiaus ir to balo sandaugų suma; N – tikrintų augalų skaičius.

IX. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS. ŽELDINIŲ BŪKLĖS STEBĖSENOS PLANAS

20. Teikiamas Programos priedas „Želdynų ir želdinių būklės stebėsenos programos įgyvendinimo priemonės ir želdinių būklės stebėsenos planas“ (toliau – **Želdinių būklės stebėsenos planas**) sudarytas vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu patvirtintu Želdynų ir želdinių būklės stebėsenos Programos priedu, atsižvelgiama į Bendrojo savivaldybių aplinkos monitoringo nuostatus. Atsižvelgiant į tai, kad pagrindinė dirvožemio stebėsenos savivaldybės teritorijoje gali būti vykdoma pagal kitas programas, želdynų ir želdinių grupių dirvožemio tyrimo apimtys Želdinių būklės stebėsenos plane neplečiamos.

21. Po pirmųjų Želdinių būklės stebėsenos plano galiojimo metų jis gali būti tikslinamas (plečiamas) atsižvelgiant į pirmosios želdynų ir želdinių būklės stebėsenos 2022 m. rezultatus ir ataskaitos išvadas. Pirminiu plano laikotarpiu siūloma pasidomėti didžiosios dalies senųjų dvarų parkų paprastųjų uosių (*Fraxinus excelsior* L.) ir eglių genties (*Picea* sp.), taip pat paprastųjų kaštonų (*Aesculus hippocastanum* L.) medžių būkle, vertinant ją ligų ir kenkėjų pažeidimo aspektu.

22. Želdinių būklės vertinimo metodika (VIII skirsnis, 18–19 punktai) yra pagrindas želdinių būklės stebėsenos techninei užduočiai. Metodika gali būti tikslinama stebėsenos vykdytojo argumentuotu pasiūlymu želdinių būklės stebėsenos techninės užduoties sudarymo metu. Stebimų medžių skaičius patvirtinamas želdinių būklės stebėsenos techninės užduoties sudarymo metu. Patvirtinus techninės užduoties metodines nuostatas ir sąlygas, jos nekeičiamos Želdinių būklės stebėsenos plano vykdymo laikotarpiu.

23. Želdinių pastovaus stebėjimo vietų (PST) išdėstymo schemos parengtos geoportalų REGIA ir geoportal.lt skaitmeninių žemėlapių pagrindu, nurodant stebimos želdinių (medžių) grupės centro koordinatas arba linijinių gatvės želdinių atkarpos ribines (pradžios ir pabaigos) koordinatas. Tikslus stebimų medžių skaičius nustatomas vietoje (*in situ*).

24. Želdynų ir želdinių stebėsenos vykdoma periodiškai kasmet, vegetacijos metu antroje vasaros pusėje (liepos–rugpjūčio mėnesiais), jeigu Želdinių būklės stebėsenos plane ir stebėsenos techninėje užduotyje nenurodoma kitaip.

25. Dirvožemio tyrimai želdynų ir želdinių stebėsenos kontekste atliekami kas treji metai. Tyrimas gali būti derinamas su kitais savivaldybės aplinkos monitoringo programoje numatytais dirvožemio tyrimais.

Vykdamas dirvožemio tyrimus galima taikyti kitose programose nurodytus tyrimo metodus arba kitus metodus, kuriuos taikant gaunami lygiaverčiai nurodytam metodui rezultatai. Laboratorijos, atliekančios dirvožemio tyrimus ir imančios mėginius, turi turėti atitinkamus leidimus šiems tyrimams atlikti bei leidimus imti ėminių minėtiems tyrimams arba būti akredituotos teisės aktų nustatyta tvarka taršiams elementams ir kitiems rodikliams, nurodytiems Želdinių būklės stebėsenos plane, nustatyti.

26. Radviliškio rajono savivaldybės želdynų ir želdinių stebėsenos rezultatų ataskaita (toliau – Ataskaita) parengiama kasmet, ji pateikiama rašytine ir elektronine forma Radviliškio rajono savivaldybės administracijos Žemės ūkio skyriui, publikuojama savivaldybės interneto svetainėje. Pagal pageidavimą Ataskaitos kopijos pateikiamos Aplinkos apsaugos agentūrai (AAA), suinteresuotoms Radviliškio rajono savivaldybės seniūnijoms.

PROGRAMOS PRIEDAS. Želdynų ir želdinių būklės stebėsenos programos įgyvendinimo priemonės ir želdinių būklės stebėsenos planas 2022–2026 m. su želdinių (medžių) pastovaus stebėjimo vietų (PST) išdėstymo schemomis.

Želdynų ir želdinių būklės stebėsenos programos
priedas

**ŽELDYNŲ IR ŽELDINIŲ BŪKLĖS STEBĖSENOS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS IR
ŽELDINIŲ BŪKLĖS STEBĖSENOS PLANAS RADVILIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖJE 2022–2026 M.**

Eil. Nr.	Programos uždavinys	Uždavinio sprendimo priemonės	Veiklos pobūdis, stebimi parametrai ar parametrų grupės	Veiklos periodiškumas arba vykdymo data
1.	Pasirengti želdynų ir želdinių stebėsenai Radviliškio rajono savivaldybėje	Stebėsenos vykdytojo parinkimas viešojo pirkimo būdu	Programos įgyvendinimo plano ir priemonių pristatymas (*)	Iki 2022 m. gegužės 31 d.
		Techninės užduoties sudarymas ir patvirtinimas	Stebimų parametrų ir parametrų grupių nustatymas (*) Stebėjimų tvarkaraščio (darbų grafiko) patvirtinimas	Iki 2022 m. birželio 30 d.
		Viešoji komunikacija	Visuomenės informavimas apie vykdomą želdynų ir želdinių būklės stebėseną (žinutė internete, rajono spaudoje, seniūnijose); Gyventojų pakvietimas teikti informaciją apie blogą želdinių būklę.	Iki 2022 m. birželio 30 d.
2.	Vertinti želdynų ir želdinių būklės kaitą dėl jų augimo sąlygų kaitos	Želdynų ir želdinių augimo sąlygų ir būklės stebėseną	Lajos būklė: išretėjimas, asimetriškumas, lapų ar spyglių sumažėjimas Lapų, spyglių būklė: defoliacijos, dechromacijos ir nekrozės laipsnis Kamieno būklė: dalinis kamieno išdžiūvimas, žaizdos ir sužalojimai Dirvožemio cheminė sudėtis: metalų (As, Cd, Cr, Cu, Hg, V, Ni, Pb, Sr, Zn), azoto ir fosforo nustatymas; dirvožemio rūgštingumas, pH nustatymas (**)	Kartą metuose pradedant 2022 m. vegetacijos laikotarpiu Kartą metuose pradedant 2022 m. Kartą metuose pradedant 2022 m. Kas treji metai, pirmasis tyrimas 2022 m. arba 2023 m.
3.	Vertinti želdynų ir želdinių būklės kaitą dėl grybinių ligų ir kenkėjų, žmogaus neigiamos veiklos poveikio	Grybinių ligų ir kenkėjų želdynuose stebėseną	Lapijos, spyglių būklė: defoliacijos, dechromacijos laipsnis, grybinių ligų ir kenkėjų pažeidimo laipsnis Kamieno būklė: paprastosios alksniabūdės, tikrosios pinties, paprastojo kelmučio ir kitų, medienos puvinis sukeliančių, grybų išplitimo laipsnis	Kartą metuose pradedant 2022 m. Kartą metuose pradedant 2022 m.
		NaCl ir kitų druskų (medžiagų), naudojamų sniegui ir ledui tirpdyti, poveikio želdiniams stebėseną	Cl, Na, K, Ca ir Mg ir K kiekis dirvožemyje (**) Lapų, spyglių ir pumpurų pažeidimai: defoliacijos, dechromacijos ir nekrozės laipsnis	Kas treji metai; pirmasis tyrimas 2022 arba 2023 m. Kartą metuose, pradedant 2022 m.

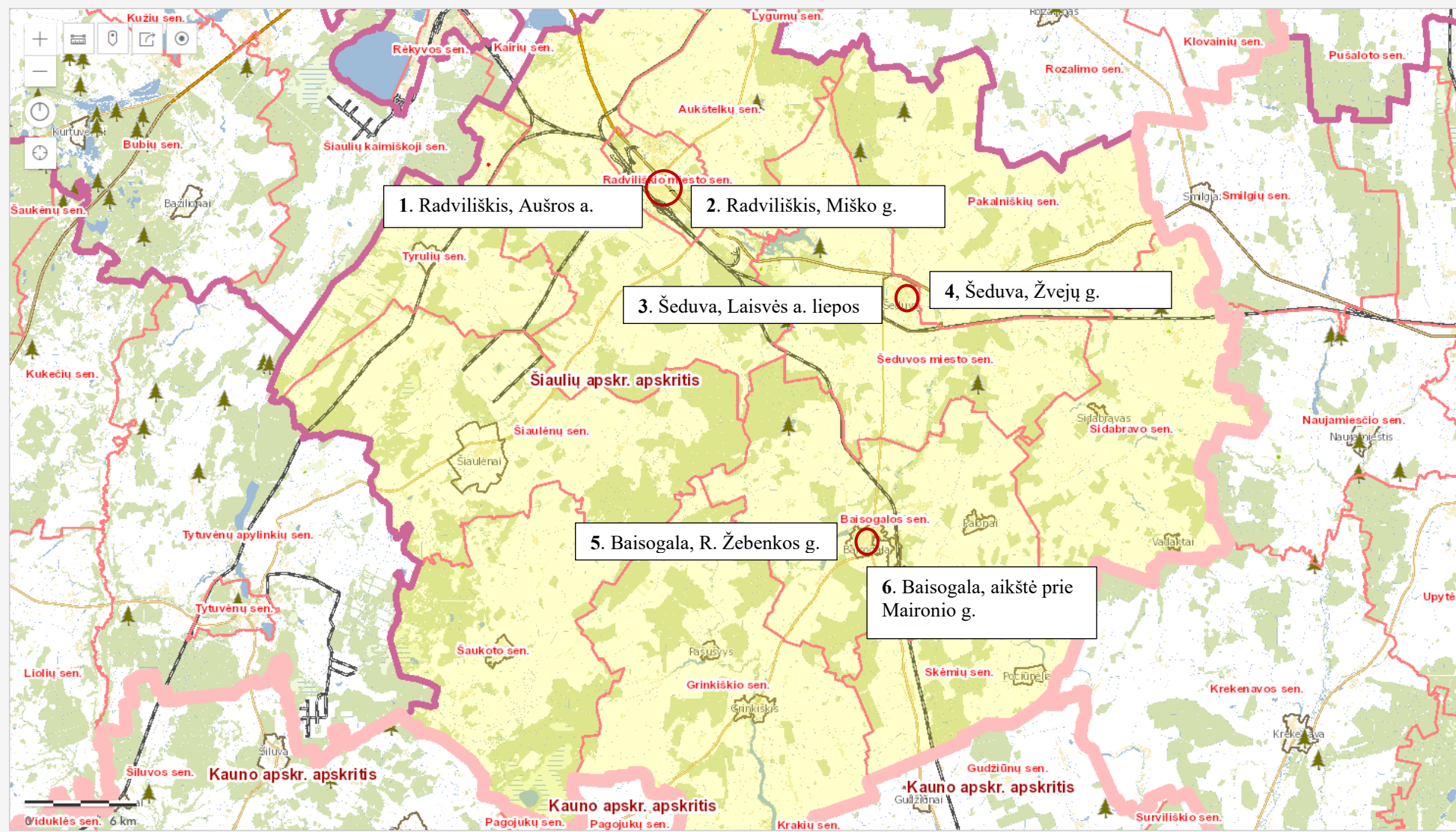
		Žmogaus veiklos neigiamo poveikio želdynams ir želdiniams stebėseną	Žievės, kamieno, šakų, šaknų, lapų, spyglių mechaniniai pažeidimai: žievės ir kamieno išilginis ar skersinis pažeidimo laipsnis, žaizdų ilgis, plotis ir gylis, šaknų pažeidimo procentas, lapų ar spyglių sumažėjimo laipsnis Pomedžio būklė: pomedžio, neuždengto asfaltu, cementu ar kitomis drėgmei ir orui nepralaidžiomis medžiagomis, plotas (m^2), sutrypto, suminto pomedžio ploto procentas nuo viso pomedžio ploto	Kartą metuose, pradedant 2022 m. Kartą metuose, pradedant 2022 m.
4.	Teikti informaciją savivaldybės administracijai ir gyventojams apie želdynų ir želdinių būklę	Informacijos apie medžių ir krūmų prisitaikymą prie vietinės aplinkos ir būklę apibendrinimas, išvadų ir pasiūlymų formulavimas; stebėsenos rezultatų ataskaita	Parengiama želdynų ir želdinių stebėsenos pagal 2 ir 3 lentelės skyriuose aptartus parametrus ataskaita. Papildomai aptariami aktualūs stebėjimo metų rodikliai ir parametrai, pvz., medžių ir krūmų gyvybingumo rodikliai: metinis priaugis, žiedų, sėklų ar vaisių gausumas balais; šalčio pažeidimai: pumpurų, ūglių, žievės pažeidimai balais; sausros pažeidimai: lapų ir spyglių defoliacijos laipsnis; kenkėjų invazija ir pakenkimo laipsnis; želdinių žuvimo faktai ir pan.	Kartą metuose, paskutinį metų ketvirtį

Pastabos:

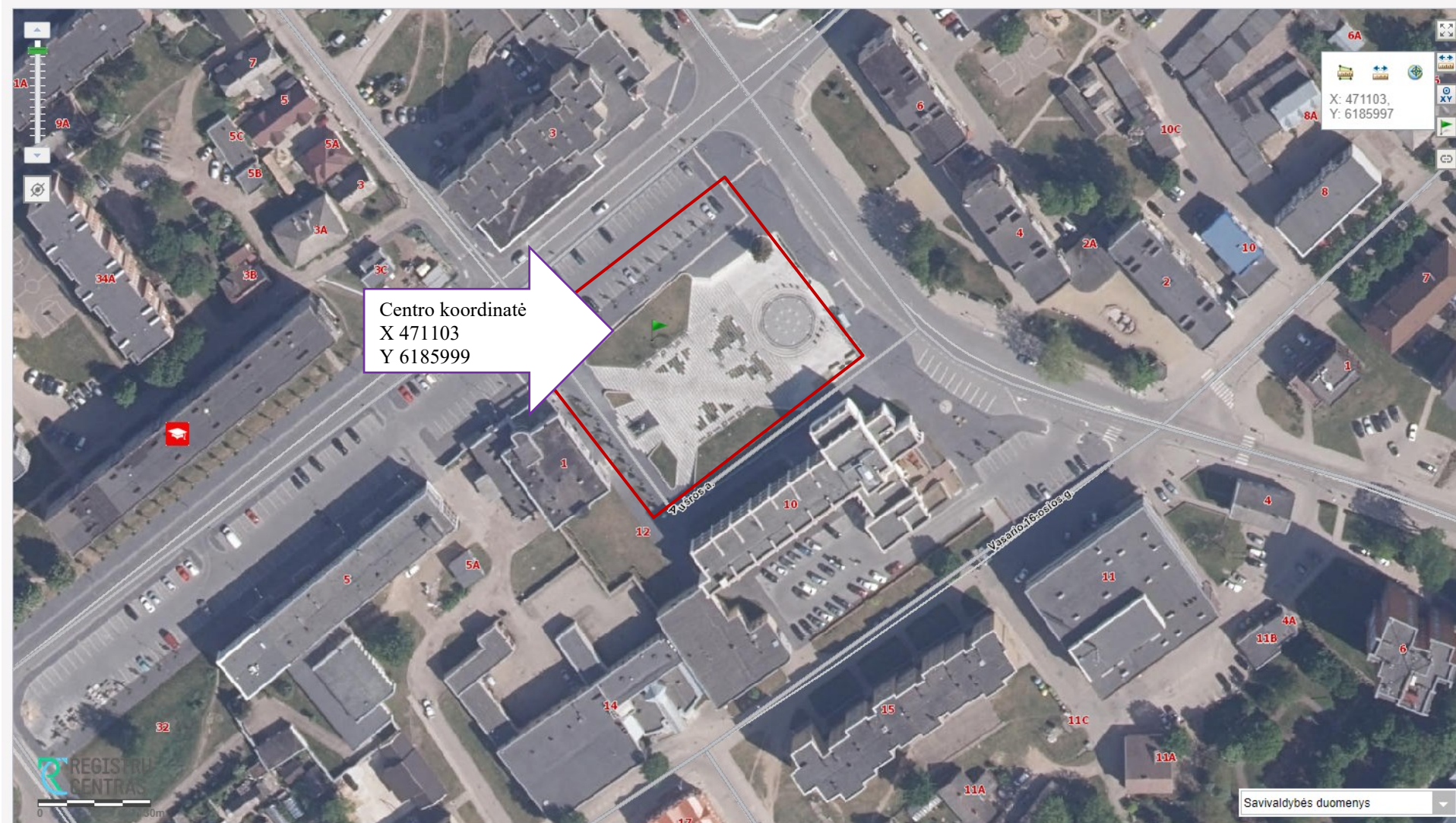
* Želdinių būklės stebėsenos vietos (PST) detalizuojamos ir lokalizuojamos pridedamuose ortofoto žemėlapiuose nurodant stebėjimo vietų centro koordinatas ir gatvių atkarpų pradžios ir pabaigos koordinatas. Turi būti stebimi visi parinktose vietose ar gatvių atkarpose (abiejose pusėse) augantys medžiai.

** Dirvožemio tyrimai numatyti trijose PST. Tyrimų periodiškumas derinamas su Radviliškio rajono savivaldybės aplinkos monitoringo programose 2022–2026 m. numatytu dirvožemio (grunto) tyrimų periodiškumu. Dirvožemio mėginių ėmimo vietos:

- Radviliškyje po ąžuolu Miško gatvės trasoje;
- Šeduvoje Laisvės a. stebimų liepų polajų zonoje;
- Baisogaloje aikštėje-skvere po stebimų ąžuolų lajomis.

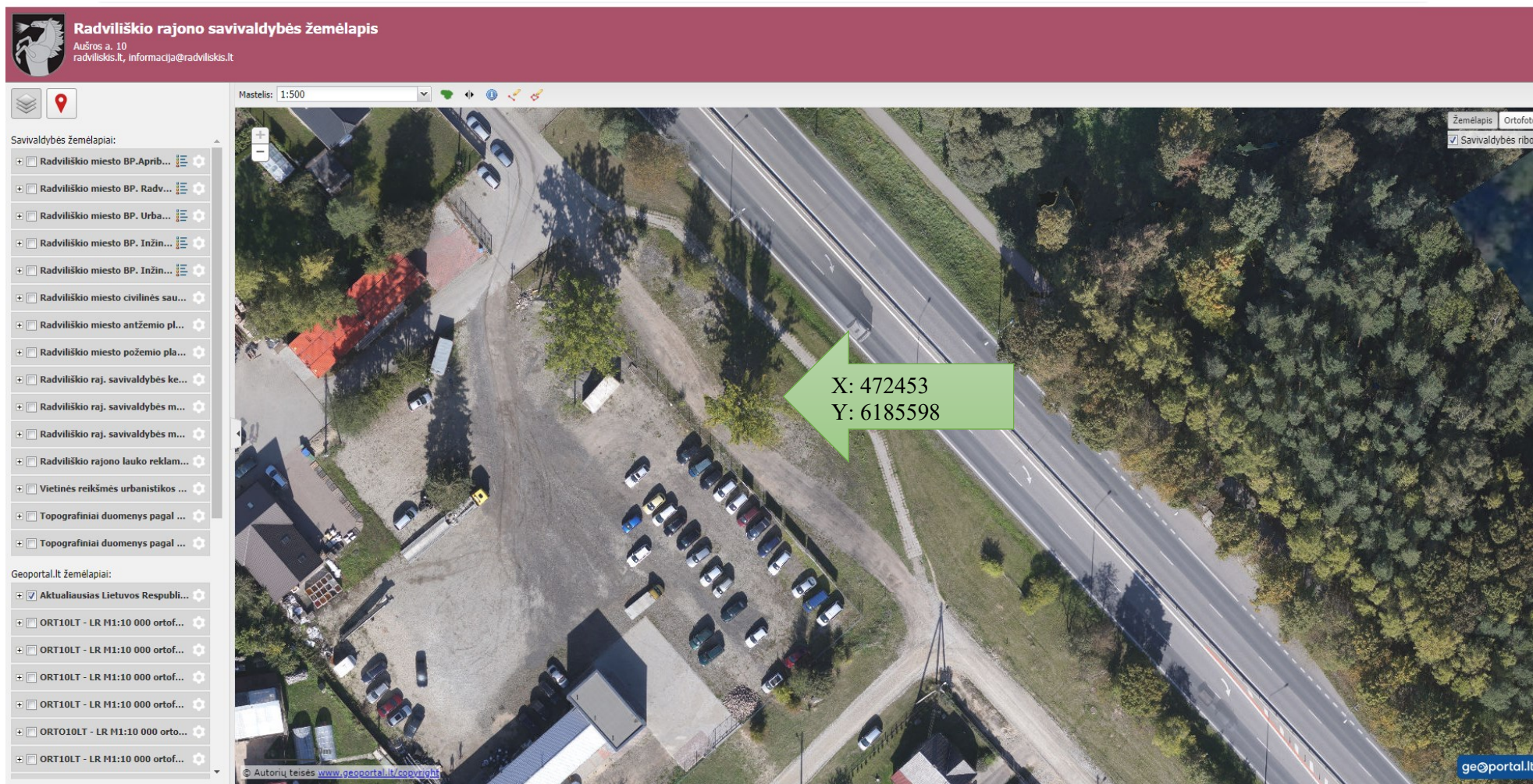
Želdinių pastovaus stebėjimo vietų (PST) išdėstymo Radviliskio rajono savivaldybėje schema. Pagrindas: REGIA, 2021.

1) PST Radviliškio mieste, Aušros aikštės medžiai. REGIA, 2021.

2) PST Radviliškio mieste, ažuolas Miško g. trasoje. A varianto šaltinis: REGIA, 2021. Faktinė situacija yra kitokia – nutiesta gatvė.

2) PST Radviliškio mieste, ąžuolas Miško g. trasoje. B varianto šaltinis: *geoportal.lt*, 2021. Faktinė situacija yra kitokia – nutiesta gatvė.

3) PST Šeduvoje, liepos Laisvės aikštėje ir gatvės atkarpoje. REGIA, 2021

4) PST Šeduvoje, liepų grupė Žvejų g. prie kuriamo žydų memorialo „Dingęs šetlas“ šalia žydų senųjų kapinių. REGIA, 2021.

5) ir 6) PST Baisogaloje, R. Žebenkos g. kaštonų alėja ir 3 ažuolai aikštėje-skvere. Maironio g. ir R. Žebenkos g. sankirta pažymėta geltonu skrituliu atitinka aikštės ažuolų centro koordinatės nurodytas ortofoto žemėlapyje iškarpoje, REGIA, 2021.

UAB „Želdynų vizija“

Juridinių asmenų registras. Kodas 302657040. PVM kodas LT100007313517 Kaštonų g. 7, LT-71228, Lekėčiai, Šakių r. Mob. tel. 8 680 39 222. El. p. zeldiniai1@gmail.com

[Radviliškio r. savivaldybės administracijai]

2022 – 05 – 13 Nr. 22-31K-01

PASIŪLYMAS DĖL ŽELDYNŲ IR ŽELDINIŲ BŪKLĖS STEBĖSENOS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO PIRKIMO

2022. 05. 13

Lekėčiai

Tiekėjo pavadinimas /Jeigu dalyvauja ūkio subjektų grupė, surašomi visi dalyvių pavadinimai/	UAB „Želdynų vizija“
Tiekėjo adresas/Jeigu dalyvauja ūkio subjektų grupė, surašomi visi dalyvių adresai/	Kaštonų g. 7, Lekėčiai, Šakių r.
Už pasiūlymą atsakingo asmens vardas ir pavardė	Julius Bačkaitis
Telefono numeris	868039222
Fakso numeris	-
El. pašto adresas	zeldiniai1@gmail.com

Pastaba. Pildoma, jei tiekėjas ketina pasitelkti subteikėją (-us), subteikėją (-us)

Subteikėjo (ų), subteikėjo (ų) pavadinimas	-
Subteikėjo (ų), subteikėjo (ų) adresas (ai)	-
Įsipareigojimų dalis (nurodant konkrečius pagal pirkimo sutartį priimamus įsipareigojimus), kuriai ketinama pasitelkti subteikėją (us), subteikėją (us)	-

1. Šiuo pasiūlymu pažymime, kad sutinkame su visomis pirkimo sąlygomis, nustatytomis mažos vertės skelbiamos apklausos sąlygose, jų paaiškinimuose, papildymuose.

2. Taip pat patvirtiname, kad visa Mūsų pasiūlyme pateikta informacija yra teisinga ir kad Mes nenuslėpėme jokios informacijos, kurią buvo prašoma pateikti pirkimo dokumentuose.

3. Suprantame, kad išaiškėjus aukščiau nurodytoms aplinkybėms būsime pašalinti iš šio pirkimo ir mūsų pateiktas pasiūlymas bus atmestas.

4. Pasirašydamas CVP IS priemonėmis pateiktą pasiūlymą, patvirtinu, kad dokumentų skaitmeninės kopijos ir elektroninėmis priemonėmis pateikti duomenys yra tikri.

Mes siūlome šias paslaugas:

Eil. Nr.	Paslaugų pavadinimas	Kaina, Eur be PVM	PVM Eur	Kaina, Eur su PVM
1	2	3	4	5
1.	Želdynų ir želdinių būklės stebėsenos programos įgyvendinimo paslaugos:			
1.1.	2022 m.	3500,00	735,00	4235,00
1.2.	2023 m.	3500,00	735,00	4235,00
1.3.	2024 m.	3000,00	630,00	3630,00
1.4.	2025 m.	3500,00	735,00	4235,00
1.5.	2026 m.	3000,00	630,00	3630,00
Bendra pasiūlymo kaina Eur su PVM				19965,00

Į pasiūlymo kainą - devyniolika tūkstančių devynis šimtus šešiasdešimt penkis Eur 00 ct įeina visos išlaidos ir visi mokesčiai, taip pat ir PVM ir su pirkimo sutarties vykdymu susijusios, įskaitant atsiskaitymo dokumentų pateikimo per informacinę sistemą „E. sąskaita“, išlaidos.

*Tais atvejais, kai pagal galiojančius teisės aktus tiekėjui nereikia mokėti PVM, jis lentelės nepildo ir nurodo priežastis, dėl kurių PVM nemoka.

Pasiūlymo (-ų) kainą (-as) pateikti dviejų skaičių po kablelio tikslumu.

Teikdami šį pasiūlymą, mes patvirtiname, kad į mūsų siūlomą kainą įskaičiuotos visos paslaugų atlikimo išlaidos ir visi mokesčiai, ir kad mes prisiimame riziką už visas išlaidas, kurias, teikdami pasiūlymą ir laikydamiesi Perkančiosios organizacijos reikalavimų, privalėjome įskaičiuoti į pasiūlymo kainą.

Informacija apie kiekvieno tiekėjų grupės partnerio savo jėgomis numatomų atlikti paslaugų dalies vertę (pildoma, kai pasiūlymą pateikia tiekėjų grupė):

Eil. Nr.	Partnerio pavadinimas	Numatomos atlikti paslaugos	Partnerio paslaugų dalies vertė pasiūlymo kainoje	
			EUR su PVM	Proc.
-	-	-	-	-
Viso:				

Dalyvis pasiūlyme privalo išviešinti subteikėjus ir ūkio subjektus, kurių pajėgumais remiasi, taip pat nurodyti ir kitus žinomus subteikėjus.

pavadinymai ir kitas žinomus subteikėjus.				
Eil. Nr.	Subteikėjo pavadinimas, kodas ir adresas	Numatomos atlikti paslaugos	Pirkimo sutarties dalis pasiūlymo kainoje, kuriai ketinama pasitelkti subteikėjus	
			EUR su PVM	
Subteikėjai ir ūkio subjektai, kurių pajėgumais remiamasi įrodinėjant kvalifikacijos atitiktį				
-	-	-	-	-
Viso:				
Kiti žinomi subteikėjai, kurie bus pasitelkti vykdant pirkimo sutartį ir kurių pajėgumais nesiremiama įrodinėjant kvalifikacijos atitiktį				
-	-	-	-	-
Viso:				
Pastaba. Tiekėjas (tiekėjų)				

Pastaba. Tiekėjo (tiekėjų grupės partnerių) ir subteikėjų bendra numatomų atlikti paslaugų vertė turi atitikti bendrą pasiūlymo sumą EUR su PVM.

Kartu su pasiūlymu pateikiami šie dokumentai:

Eil. Nr.	Kvalifikacijos reikalavimas	Pateikto dokumento pavadinimas	Dokumento puslapių skaičius
1.	Tiekėjas per pastaruosius 3 metus iki pasiūlymo pateikimo termino pabaigos arba per laiką nuo tiekėjo įregistravimo dienos (jeigu tiekėjas vykdo veiklą mažiau nei 3 metus) pagal vieną ar daugiau sutarčių (projektų) yra suteikęs želdynų ir/ar želdinių būklės stebėsenos ir/ar želdynų ir/ar želdinių inventorizavimo paslaugas, kurių bendra vertė yra ne mažesnė kaip 11 570,00 Eur be PVM	[vykdytų* sutarčių (projektų), panašių į pirkimo objektą, nurodytų pirkimo sąlygose, sąrašas	4
2.		Užsakovų atsiliepimai apie tai, kad paslaugos buvo suteiktos / sutartis (projektas) įvykdytas tinkamai	10
3.	Tiekėjas turi turėti specialistus, kurių kvalifikacija ir patirtis atitinka nurodytus reikalavimus	Paslaugų teikėjo vadovaujančių darbuotojų (specialistų) ir asmenų, atsakingų už sutarties vykdymą, sąrašas	1
4.		nurodyto vadovo darbo patirties aprašymas ir diplomas	3
5.		nurodyto specialisto darbo patirties aprašymas ir diplomas	2

Pasiūlymas galioja iki termino, nustatyto pirkimo dokumentuose _____.

Ši pasiūlyme nurodyta informacija yra konfidenciali / Perkančioji organizacija šios informacijos negali atskleisti tretiesiems asmenims/:

Eil. Nr.	Pateikto dokumento pavadinimas (rekomenduojama pavadinime vartoti žodį „Konfidencialu“)	Dokumentas yra įkeltas šioje CVP IS pasiūlymo lango eilutėje („Prisegti dokumentai“ arba „Kvalifikaciniai klausimai“ prie atsakymo į klausimą)
-	-	-

Pastaba. Pildyti tuomet, jei bus pateikta konfidenciali informacija. Tiekėjas negali nurodyti, kad konfidenciali yra pasiūlymo kaina arba, kad visas pasiūlymas yra konfidencialus. Tiekėjui nenurodžius, kokia informacija yra konfidenciali, laikoma, kad konfidencialios informacijos pasiūlyme nėra.

Atkreipiame dėmesį, kad vadovaujantis VPĮ 86 str. 9 dalimi, perkančioji organizacija laimėjusio dalyvio pasiūlymą ir kitus pasiūlyme išvardytus dokumentus, sudarytą pirkimo sutartį ir pirkimo sutarties pakeitimus, išskyrus informaciją, kurios atskleidimas prieštarautų informacijos ir duomenų apsaugą reguliuojantiems teisės aktams arba visuomenės interesams, pažeistų teisėtus konkretaus tiekėjo komercinius interesus arba turėtų neigiamą poveikį tiekėjų konkurencijai, ne vėliau kaip per 15 dienų nuo pirkimo sutarties sudarymo ar jų pakeitimo, bet ne vėliau kaip iki pirmojo mokėjimo pagal jį pradžios Viešųjų pirkimų tarnybos nustatyta tvarka turi paskelbti Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje. Todėl prašome aiškiai nurodyti su pasiūlymu pateiktų dokumentų konfidencialumą.

Pasiūlymo dalis, kurios dalyvis nenurodė kaip konfidencialios, bus viešinama Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017 m. birželio 19 d. įsakyme Nr. IS-91 nustatyta tvarka.

direktorius
(Tiekėjo arba jo įgalioto asmens
pareigų pavadinimas)

(Parašas)

Julius Bačkaitis
(Vardas ir pavardė)

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	RADVILIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJA
Dokumento pavadinimas (antraštė)	ŽELDYNŲ IR ŽELDINIŲ BŪKLĖS STEBĖSENOS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO SUTARTIS SU UAB „Želdynų vizija“
Dokumento registracijos data ir numeris	2022-05-23 Nr. SUT-2022-462 (11.31)
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	-
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Jolanta Margaitienė Administracijos direktorius
Parašo sukūrimo data ir laikas	2022-05-23 16:43
Parašo formatas	
Laiko žymoje nurodytas laikas	
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	
Sertifikato galiojimo laikas	
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Julius Bačkaitis direktorius
Parašo sukūrimo data ir laikas	2022-05-23 17:07
Parašo formatas	
Laiko žymoje nurodytas laikas	
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	
Sertifikato galiojimo laikas	
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	2
Pagrindinio dokumento priedamų dokumentų skaičius	0
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	-
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir ją atspausdinęs darbuotojas	
Paieškos nuoroda	
Papildomi metaduomenys	